

Uzavře-li jednotlivý účastník s třetí osobou právní jednání, aniž by jednal jménem všech účastníků, vzniká právní poměr toliko mezi třetí osobou a tímto účastníkem — nehledíc k nárokům, jež vzejdou z uzavřeného jednání ostatním účastníkům proti jednajícím — a to i tenkrát, když třetí osoba o stávajícím spolčení věděla.

Je-li tu však některý z případů naznačených v odst. 1—3, jsou všichni účastníci z dotyčného právního jednání oprávněni a zavázáni solidárně. Solidárnost závazku souhlasí úplně se zásadou čl. 280 obch. z.; avšak i solidárnost oprávnění bylo nutno stanovit, poněvadž úplně odpovídá snahám a potřebám obchodu a poněvadž by ustanovení opačné libovůli a nesprávnosti nejrůznějšího druhu mělo v zápětí. (Prot. str. 1182.) Jak se samo sebou rozumí, může být však solidarita oprávnění (i závazků) úmluvou vyloučena a i oproti třetímu vznikají pak z právního jednání pro jednotlivé společníky toliko poměrná práva a závazky. Jinak platí tu úplně předpisy občanského zákona o korrealním a solidárním ručení, obsažené v §§ 891—896.

IV. Zrušení společnosti.

Dle čl. 270 obch. z. má po skončení společného jednání účastník, který je prováděl, ostatním účastníkům o něm počet složití a doklady vydati; týž účastník též obstarává likvidaci společnosti. Jestliže by tento účastník se zdráhal počet z jednání složití, bylo by nutno v pravidelném účetním procesu na něho nastupovati. Vydání knih a papírů ve smyslu čl. 160 a 253 obch. z. nelze tu žádati, leč že by účastníci byli kupci plného práva, kteří vedou obchodní knihy, ve kterémžto případě pak by bylo možno užiti předpisu čl. 37 obch. z. (srv. Randovo Soukromé obchodní právo, II. vyd., § 16 a násl.; Wolfův článek v Buschově Archivu sv. XVIII. str. 257; Hauser, Centralorgan sv. VIII. str. 8).

Společenstva bytní čili stavební viz Společenstva výdělková a hospodářská.

Společenstva honební a pronájem honitby.

I. Pojem a význam společenstev honebních.

Volné zadávání honitby mělo v zápětí povážlivé nešvary. Zvěř trpěla vykořisťováním honby bez určitého plánu, nezachováním času šetření a následkem nedostatku uspořádané honební policie značné škody a hrozilo jí úplné zničení a vyhubení. Též hospodářství tím trpělo. Bylo tudíž zapotřebí obmeziti honební volnost vlastníka pozemku ve směru policejním a hospodářským, a upravití výkon honitby a tím předejiti škodám a nebezpečím. Vzhledem k zásadě, že právo honební musí být nerozlučitelně spojeno s vlastnictvím pozemku, bylo více přihlíženo k zákonodárství honebnímu a byla přijata zásada, že výkon honitby je závislým na jistých osobních a věcných náležitostech; předkem bylo uznáno nutným, že pozemek vlastníka, chce-li vykonávati samostatně honitbu na svých pozemcích, musí vykazovati určitou míru plošnou v souvislosti, t. j. nesmí být přerušen pozemky cizími. Tak stanoveno bylo v Prusku pro vlastní honitbu 300 jiter, v Bádensku 200 jiter, ve Wirtembersku více jak 50 jiter, v Sasku 500, v Bavorsku 240 čtvrt hektarů. Výjimka připuštěna jen při těch pozemcích, které byly ohrazením neb následkem své přirozené povahy více nebo méně pro sebe uzavřeny. Všechny ostatní pozemky, jež nemají předepsané míry plošné, spojí se ve společné okresy, pokud se týče, honební společenstva, která pak jsou oprávněna k výkonu honitby. Tyto zásady

přijalo též rak. zákonodárství. Cís. pat. ze dne 7. března 1849 č. 154 dovo-luje samostatné vykonávání honitby jen držiteli souvislých pozemků majících aspoň 200 jiter, t. j. 115 hektarů. Totéž ustanovení obsahuje zákon o myslivosti pro Čechy ze dne 1. června 1866 č. 49 z. z. Dle § 2 tohoto z. pokládají se pozemky za souvislé (za honitvu), když leží tak, že se může jíti s jednoho na druhý, a netřeba jíti přes pozemek cizí. Cesty, silnice, železnice, potoky a řeky, jež probíhají těmito pozemky souvislými, spoji-tosti jich nepřerušují.

II. Pronájem honby.

Další krok ku zvelebení myslivosti učiněn min. nař. ze dne 25. pro-since 1872 č. 257 ř. z., jež platí nyní pro všechny země korunní, vyjmouc Čechy a které stanoví, že právo honby na pozemcích obecních k výkonu honby přikázaných, smí býti vykonáváno toliko pronájmem předsevzatým politickým úřadem okresním. Pronájem musí býti politickým úřadem po-tvrzen. Obec jest z nájmu vyloučena. Pachtýřem (nájemcem) smí býti pouze osoba, proti které není závady. Doba nájmu musí obnášeti aspoň 5 let a jen z důvodů závažných lze ji snížit na dobu nejméně 3letou. Podnájem najatých honitev nebo přenechání jich osobám třetím za záplatu peněžnou nebo za podíl na výtěžku honebním nesmí se státi beze svolení politi-ckého úřadu, ježto by jednání takové bylo jinak neplatným a strany by propadly trestu. Rovněž třeba svolení politického úřadu k výměně jedno-tlivých částí hraničících mezi sebou honitev. Honbu obecní může najati též společnost více osob, pokud jen není závady proti jednotlivým osobám a pokud tím nemá se obejítí zákaz, že obec sama honitvu najati nesmí (min. nař. ze dne 17. února 1853 č. 4240).

Pronájem děje se z pravidla dražbou. Též lze smlouvy o nájem ho-nitvy po uplynutí doby prodloužit. Nelze však přenechati honitvu v obci osobě, která nebyla v uplynulé době nájemcem honitvy (výn. min. vnitra ze dne 5. září 1868 č. 1396, časop. »Zeitschr. für Verw.« r. 1868 č. 40, str. 159). Zákon o myslivosti pro Čechy obsahuje ohledně pronájmu ho-nitby úchylná ustanovení. Ustanovuje totiž, že ve všech případech, ve kterých veškerí držitelé pozemků některé osady mají pozemky souvislé ve výměře aspoň 115 hektarů, vykonává právo myslivosti nikoliv obec, nýbrž honební společenstvo. Nemají-li však pozemky veškerých obyvatelů některé osady 200 jiter, přísluší provozovati myslivost na nich držiteli nejbližše hraničící honitvy. Totéž platí i o enklávách, t. j. pozemcích, jež nemají 200 jiter a jsou honitvou buď docela neb do dvou třetin obklíčeny. Právo myslivosti přikáže okresní výbor. Společenstvo honební je povinno právo jemu náležející: provozovati myslivost, buď nedílně pronajmouti nebo je dáti k dobrému společenstva znalci zvláště zřízenými a řádně pod přísahu vzatými vykonávati. Toto pronajmutí státi se může buď z ruky nebo ve veřejné dražbě. Má-li okršek honební aspoň 200 jiter, může výbor okresní povolit, by se pronajal po částkách.

III. Honební výbor.

Spravovati právo myslivosti společenstvu honebnímu náležející přísluší výboru 3—5člennému, ze společenstva na 6 let zvolenému, který ze sebe zvolí starostu. Volbu řídí starosta obce. Společenstvo honební zastupuje na venek výbor, který též usnešení společenstva v mezích zákonem vy-tknutých ve skutek uvádí.

Výboru honebního společenstva náleží po uvážení okolností stanoviti, zda právo myslivosti společenstvu příslušející má se vůbec pronajati čili nic; v oné případnosti, zda má se pronajati z ruky nebo ve veřejné dražbě, kterouž dražbu vykoná obecní starosta. Výbor honební může dáti právo myslivosti společenstvu příslušející znalci honby vykonávati jen tehda, když se pro to prohlásí nejméně tři čtvrtiny všech hlasů společenstva. Nájemcem honby může býti z pravidla jen osoba fysická. Myslivost na pozemcích honebního společenstva pronajata buď nejméně na 6 let po sobě jdoucích a na touž dobu buďte též enklávy a částky pozemků k honbě přikazovány. Má-li býti myslivost pronajata na dobu delší 12 let, třeba k tomu schválení výboru okresního. Dobrovolné zokrouhlování a skládání hraničících honitev se připouští, pokud je to v zájmu myslivosti. Čistý užitek roční (nájem) z honitvy společenstvu honebnímu náležející, též náhrada za enklávy a parcely k honbě přikázané rozdělí se mezi držitele pozemků každé osady podle velikosti pozemků. Dohled nad provedením těchto předpisů přísluší okresnímu výboru. Smlouvy o podnájem honby jsou v obvodu platnosti českého zákona o myslivosti platnými (rozh. nejv. s. ze dne 27. února 1895 č. 1706, časop. »Jur. Bl.« č. 19 r. 1895).

IV. Vůdčí zásady panující praxe.

Ohledně zákonných nařízení o tvoření společenstev honebních a pronájmu honitby utvořily se praxí správního dvoru soudního tyto vůdčí zásady:

1. Honitba vlastní: Samostatný výkon práva myslivosti jest právem držitele pozemků majících výměry 115 hektarů. Držitel takových pozemků není však povinen myslivost vykonávati, spíše je též oprávněn, vzdav se vlastního výkonu myslivosti, prostě co člen společenstva dotyčné osady ponechati právo výkonu honby na těchto pozemcích společenstvu. Předpis § 21 českého z. o myslivosti svědčí spíše tomu, že vzdání se práva vlastní honitby není nepřípustno, ježto dobrovolné scelení hraničících lovišť je v zájmu honby. Z toho plyne, že, pokud držitel pozemků v § 2 naznačených nežádá za výkon samostatného práva myslivosti a neutvoří vlastní loviště, toto loviště je částí místní osady (rozh. spr. s. ze dne 1. června 1889 č. 1732, sb. »Budwinski« č. 4722). Nejen vlastníkovi, nýbrž též faktickému a poctivému držiteli souvislých pozemků ve výměře 200 jiter přísluší výkon práva myslivosti; neboť dle §§ 329 a 330 o. o. z. je poctivý držitel již mocí své držby oprávněn věcí v jeho držení se nalézající volně disponovati; takovým právem disposičním je zajisté též právo honiti, pokud jen výkon práva toho zákon připouští; dle § 5 hon. pat. z r. 1849 je pak držiteli souvislých pozemků, majících ve výměře aspoň 200 jiter, dovoleno na těchto pozemcích honiti. Užívá-li zákon slov »auf diesem eingenthümlichen Grundcomplexe«, nelze z toho dovozovati, že by právo honby příslušelo toliko vlastníkovi v technickém slova smyslu; vysvětluje se spíše tento způsob vyjádření se jednak z předpisu § 1 pat., jenž zrušil právo myslivosti na cizí půdě, a dále z předpisu § 309 o. o. z., který činí rozdíl mezi detencí a držením a chtěl vytknutím vůle držitelské (animus sibi habendi) naznačiti, že jen držitel v technickém slova smyslu má nárok na vlastní právo myslivosti (rozh. spr. s. ze dne 14. prosince 1892 č. 3838, sb. »Budwinski« č. 6945). Držitel pozemku dle zákona oprávněný k výkonu svého práva vlastnického nemůže býti obmezen právy z nájmu honby plynoucími, jež založena byla buď před nabytím dotyčného pozemku jím neb dříve než nastaly podmínky, jež oprávnují k honbě

vlastní. To plyne jasně z § 1 cit. pat., jímž zrušeno bylo právo myslivosti na cizím pozemku, jakož i z § 8 téhož pat., dle něhož není čistý užitek honby obci přikázané příjmem obecním, nýbrž dlužno jej rozdělit mezi všechny držitele pozemků dle velikosti jich pozemků. Není tudíž právo myslivosti vlastníka souvislých pozemků měřících aspoň 200 jiter nějakou zvláštností, nýbrž je pravidlem, jež samo sebou se dostavuje, pokud není výkon práva vlastnického obmezen způsobem shora dotčeným.

2. Vznik loviště:

Ku zřízení loviště není zapotřebí, by na všech souvislých pozemcích bylo veskrze možno loviti, neboť honební okršek přerušuje se jen cizími stavbami, dále předměty naznačenými v § 2 odst. 3 českého zák. o myslivosti (cesty, silnice, železnice, potoky a řeky), ježto dotčené předměty jsou buď statkem veřejným neb aspoň slouží dopravě veřejné a nejsou v držení vlastníka pozemků souvislých. Budovami vlastníkoví náležejícími, jako na př. jeho hospodářstvím, se loviště nepřerušuje (rozh. spr. s. ze dne 4. července 1889 č. 3425, sb. »Budwinski« č. 4786). Pro utvoření loviště není rozhodným, zda-li má osada samostatnou správu a zastoupení, čili nic. Neboť podává se z § 107 obec. ř., že nemusí míti všechny osady své vlastní jmění a svou vlastní správu. Jest tedy okolnost, že více částí místní obce nemá svého vlastního jmění neb své vlastní správy, nerozhodnou pro tvoření místních lovišť (rozh. spr. s. ze dne 23. září 1891 č. 3019, sb. »Budwinski« č. 6123).

3. Úřední právo dohledu a příslušnost:

Smlouva o nájem honby jest neplatnou, chybí-li svolení okresního výboru; neboť dle § 23 čes. zákona o myslivosti dohlíží okresní výbor nad zákonným provedením předpisů v §§ 2, 4, 6, 8 až včetně 12 a jsou tudíž dle toho nadřízené orgány samosprávné povolány zjednatí zákonu platnost ve všech případech, kde by opatření honebního výboru odporovalo zákonným ustanovením (rozh. spr. s. ze dne 14. července 1892 č. 1763, sb. »Budwinski« č. 6745). Opomenutí zaplacení pachtovného v čas nemá v zápětí zrušení smlouvy o pacht honitby cestou správní. Český zák. o myslivosti nevyloučil právo myslivosti v jeho celosti z oboru práva soukromého. Naopak označuje je § 1 výslovně co výron práva vlastnického a chce zvláště upravit jen výkon práva tohoto. Již z toho plyne, že nejsou odňaty všechny otázky týkající se práva myslivosti příslušnosti soudce řádného a že je nelze odkázati vesměs orgánům správním. Příslušnost odpovídající povaze práva všude tedy tam místo má, kde zákon výslovně výjimky nestanoví. To sluší zejména tehda zachovati, kde se jedná o majetkoprávní stránku práva myslivosti, kde nejde tedy o výkon práva tohoto, nýbrž pouze o vztahy právní vznikající následkem smlouvy, kterou vlastník honby disponuje právem myslivosti, mezi ním a osobami třetími. Otázka, jaké právní následky má v zápětí obmeškání v placení pachtovného, je patrně otázkou čistě majetkoprávní povahy a není v žádné souvislosti s výkonem honby. Zákon o myslivosti nic zvláštního v tomto směru neustanovuje. § 19 zák. o myslivosti stanoví pouze, že pachtovné zapraviti sluší výboru společenstva napřed vždy na počátku každého roku, a v § 23 ustanovuje, že nadřízené orgány samosprávné dohlédají, aby i tento předpis byl řádně ve skutek uváděn; avšak protivou k min. nař. ze dne 15. prosince 1852 č. 257 (C. f. §§ 8—16) ustanovuje český zákon o myslivosti, že o zachování předpisu § 16 pečují úřady správní, a není zde zvláště řečeno, že by ne-

placení nájemného v čas mělo v zápětí zrušení smlouvy cestou správní. Spor takový je sporem soukromoprávním, nikoliv veřejnoprávním a rozhodují o něm řádní soudové (roz. spr. s. ze dne 11. června 1885 č. 1606, sb. »Budwinski« č. 2606).

Společenstva horní.

I. Zřízení a obvod společenstva.

1. Při hornictví zříditi jest k rozkazu příslušného horního hejtmanství společenstva, jimž přináležejí držitelé hor a dělnictvo.

2. Zpravidla má býti pro obvod každého revírního úřadu horního zřízeno jedno společenstvo. Na rozkaz nebo k přivolení hejtmanství horního lze v obvodu jednoho revírního úřadu horního zříditi společenstev několik nebo možno sloučiti ve společenstvo jediné sousední doly z okresu různých revírních úřadů horních, neb i sloučiti v jedno několik společenstev již stávajících, pokud se za to přimlouvají poměry stejnorodé nebo okolnosti jinaké.

3. Kdež by však pro poměry horní nebo místní nebylo lze společenstvo zříditi, může horní hejtmanství výjimečně dopustiti, aby určitý podnik horní do společenstva nevstoupil.

4. Do společenstva pojaty nebudou mořské solivárny a solné doly v Dürrenbergu u Halleinu zasahující do území království bavorského, pro něž platí zvláštní ustanovení smluv státních.

II. Účel a úkol společenstev.

Společenstvům přináleží předkem pěstovati ducha pospolitosti a ducha v pravdě hornického, udržovati a povznášeti čest stavu mezi členy; pro společné zájmy činiti účelná a zákonem dovolená opatření, zejména zřizovati ústavy obecně prospěšné, jako: opatrovny, školy mateřské, školy, konsumy atd. Společenstva pečovati mají o to, aby mladistvým dělníkům dostalo se náležité a důkladné průpravy k jich povolání a aby i hleděno bylo jich náboženské a mravní výchovy; dále prostředkovati práci a službu, zažehnavati spory mezi zaměstnavateli a zaměstnanými nebo mezi jednotlivými druhy dělnictva, pokud jde o poměry služební a námezdní; dojde-li k sporům takovýmto, povolána jsou společenstva uklizeti je po dobrém, a dále rozhodovati soudem rozhodčím spory mezi zaměstnavateli a jednotlivými dělníky. Další povinností společenstva jest podávati revírnímu úřadu hornímu co rok zprávu o činnosti a ve zprávě té vyznačeny budtež události nejdůležitější. Konečně povolána jsou společenstva horní k tomu, aby podávala dobrá zdání a vysvětlení, aby činila samostatné návrhy úřadům horním ve věcech, které se dotýkají účelu společenstva.

III. Členství a organisace společenstev.

1. Členem společenstva stává se držitel dolů nebo nabývatel jich, dále každý dělník zaměstnaný v dolech, pokud obvod společenstva osoby tyto objímá.

2. Má-li někdo doly v různých obvodech, jest v každém obvodu členem příslušného společenstva; jsou-li doly dány v pacht, jest členem společenstva pachtěř. Horní hejtmanství rozhoduje s platností konečnou o tom, je-li kdo příslušníkem společenstva, čili nic.

3. Každé společenstvo skládá se ze dvou oddělených skupin. Skupina první obsahuje veškery majitele hor v obvodu společenstva, druhá skupina pojímá pak veškery dělníky zaměstnané při některých dolech v obvodu. Skupiny tyto radí se na oddělených hromadách o záležitostech